

PAŃSTWOWY TEATR NOWY

SEZON 1962-63
Druga premiera
4. IV. 1963

ALFREDO DIAS GOMES

TEN, KTÓRY DOTRZYMUJE SŁOWA

ALFREDO DIAS GOMES
TEN, KTÓRY DOTRZYMUJE SŁOWA

(O PAGADOR DE PROMESSAS)

Sztuka w 3 aktach

Przełożyli: WITOLD WOJCIECHOWSKI i DANUTA ŻMIJ

Osoby:

Zé - Osiołek	LUDWIK BENOIT
Roza	URSZULA MODRZYŃSKA
Marli	BARBARA HORAWIANKA
Laluś	JANUSZ KUBICKI
Ksiądz	TADEUSZ MINC
Zakrystian	STANISŁAW SKOLIMOWSKI
Policjant	DOBROSLAW MATER
Dewotka	KRYSTYNA FELDMAN
Hiszpan	BOHDAN MIKUĆ
Ciocia Maria	BARBARA RACHWALSKA
Reporter	BOGDAN BAER
Dedé — Wierszokleta	ZYGMUNT ZINTEL
Tajniak	WITOLD ZATORSKI
Komisarz	SŁAWOMIR MISIUREWICZ
Mistrz Coca	ZBIGNIEW JÓZEFOWICZ
Prałat	BOLESŁAW BOLKOWSKI
Manuelek	ANDRZEJ GŁOSKOWSKI

Rzecz dzieje się współcześnie w Salvadorze, stolicy stanu Bahia w Brazylii

Reżyseria: JÓZEF GRUDA

Scenografia: IWONA ZABOROWSKA

Asystent reżysera: KRYSTYNA FELDMAN

Muzyka: MATEUSZ ŚWIĘCICKI

ZE ZBIORÓW
Działu Dokumentacji ZG ZASP

lerancji powszechnej. Nosi sutannę, choć z równym powodzeniem mógłby nosić mundur czy togę sędziowską. Jest księdzem, ale mógłby być właścicielem trustu. Zé-Osiółek, wierzący katolik, mieszkaniec bahijskiej prowincji, mógłby się urodzić w jakiegokolwiek innej części świata, choć synkretyzm religijny i zacofanie społeczne, będące powodem konfliktu etycznego, są problemami lokalnymi i stanowią elementy rzeczywistości brazylijskiej.

Człowiek w systemie kapitalistycznym jest istotą walczącą przeciw trybom maszyny państwowej, która powoduje jego dezintegrację w chwili gdy zjawia się on i oznajmia, że działa w obronie swojej indywidualnej wolności. Ażeby dostosować się do rytmu tej maszyny, człowiek ustępuje nierozważnie, albo musi zrezygnować z siebie. „Ten, który dotrzymuje słowa“ to historia jednostki, która nie chce ustąpić — i dlatego zostaje zniszczona. Temat główny zatem stanowi mit o wolności kapitalistycznej. Społeczność kapitalistyczna, głosząca zasadę swobodnego wyboru, nie dostarcza jednostce środków nieodzownych do realizowania tej wolności, przez co wolność ta staje się czymś iluzorycznym. Widzimy tu również nietolerancję, sekciarstwo i dogmatyzm, które sprawiają, że dopatrujemy się wrogości w ludziach będących w istocie po naszej stronie. Przede wszystkim zaś brak nam wspólnego języka. Nie ma też mowy o jakiegokolwiek godności ludzkiej. Oto części składowe zbrodniczej maszyny.

Przekład: WITOLD WOJCIECHOWSKI
i DANUTA ŻMIJ
(„Dialog” nr 4, kwiecień 1962)

ALFREDO DIAS GOMES urodził się w 1922 r. w Bahii, a od 1935 r. mieszka stale w Rio de Janeiro. Mając piętnaście lat napisał pierwszą sztukę pt. „Diabeł”, która uzyskała nagrodę Servico Nacional do Teatro, i wystawiona w cztery lata później, podbiła publiczność i krytykę. Młody autor zamierzał pierwotnie zostać inżynierem; pociągała go także kariera prawnicza i wojskowa. Ostatecznie wrócił w stronę dramatu. Trzy następne jego sztuki („Jutro będzie inny dzień”, „Doktor

Nikt”, „Zeca Diabeł”) nie przyniosły jednak spodziewanego sukcesu. Wówczas Gomes podjął próbę stworzenia postępowego teatru, na wysokim poziomie artystycznym. Zamierzenie to rozbiło się o niechęć przedsiębiorców teatralnych i reżyserów. Przez następne dziesięć lat Gomes pracował dla radia i telewizji, zdobywając uznanie i popularność. W 1954 r. weszła na scenę kolejna jego sztuka, satyra na społeczeństwo kapitalistyczne pt. „Pięciu uciekinierów z Sądu Ostatecznego”. Krytyka przyjęła ją życzliwie, ale zawiodła publiczność, co spowodowało przerwę w twórczości dramaturgisty.

W 1959 r. Gomes ukończył sztukę „Ten, który dotrzymuje słowa”. Przyniosła mu ona trzy najpoważniejsze w Brazylii nagrody teatralne: Nagrodę Państwową, Nagrodę Gubernatora Stanu i Nagrodę dla Najlepszego Żyjącego Autora Brazylijskiego. Oficjalne uznanie przypieczętował olbrzymi sukces sceniczny tej sztuki. Film, jaki według niej nakręcił Anselmo Duarte, zdobył „Złotą Palmę” na festiwalu filmowym w Cannes, w 1962 r.

Wysoką rangę dramaturgisty Gomesa potwierdziły dalsze dwie jego sztuki: „Inwazja” (1960), nagrodzona przez Brazylijską Akademię Literatury i „Rewolucja Błogosławionych” (1961). Obie grane są z niesłabnącym powodzeniem w teatrach Rio de Janeiro i Sao Paulo. Prapremiera sztuki „Ten, który dotrzymuje słowa” odbyła się 29.VII.1960 r. w Teatro Brasileiro de Comédia w Sao Paulo. Następnie, 13.X.1961 r. wystawił ją w Teatro de Amadores de Pernambuco w Recife.

Premiera w Rio de Janeiro odbyła się 20.VI.1962 r. W Teatro Nacional de Comedia w październiku 1962 r. Zespół tego teatru wyjechał ze sztuką na tournée do Argentyny i Urugwaju.

Następne premiery przewidziane są w Montevideo, Buenos Aires, Bukareszcie, Madrycie, i być może, w Moskwie, i Nowym Jorku.

DANUTA ŻMIJ

ZE ZBIORÓW
Działu Dokumentacji ZG ZASP

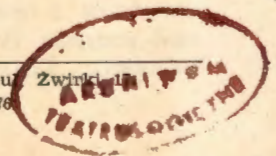
Cena zł 2.—

ZŁ SZTORÓW
Dział Inżynierski Sz. 204

Pr. P. 5941a

Zakłady Graficzne RSW „Prasa“ w Łodzi, ul. Zwinkla 11
Zam. 893. N. 4000. III. 63. K.1/976

3344